

Бани одам аъзон яқдигаранд!

Овози Тоҷик

Аول تراچيك

Рўзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рўзнома: «Овози тоҷик камбарал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистон сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РЎЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАЧЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

15 ноябри соли 2003. Шанбе № 88 (12931) Дар фуруш нархи озод. Рўзнома соати 18.00 имзо гардид.

Пазирой дар қароргоҳи Оқсарой

Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон Ислам Каримов 13 ноябр дар қароргоҳи Оқсарой ноиб-президенти Бонки умумичаҳонӣ Шигео Катсура пазирӯфт.

Ўзбекистон аз солҳои аввали истиқлолият бо Бонки умумичаҳонӣ ҳамкорӣ самарабахш дорад. Ин муассисаи байналхалқии молиявӣ иштироки бисёр лоиҳаҳои бузург дар кишвари мо мебошад.

Дар рафти вохӯри Ислам Каримов қайд намуд, ки иштироки чунин як намоёндаи баландмартабаи Бонки умумичаҳонӣ дар Конфронси вазорати оид ба ҳамкорӣ иқтисодии минтақавӣ, ки дар Тошканд таҳти сарвари Бонки рушди Осие мегузарад, мақоми ин тад-

фақунандаи об дар маҷмуъҳои обёрӣ ва стансияҳои насосӣ, азхуд намудани технологияҳо, ки имкон медиҳанд энергияро дар соҳаҳои техникаи электронӣ, кимиё ва дигар ҷабҳаҳои соҳаи намоёнда, дастгирии ислоҳоти соҳаи хоҷагии коммуналӣ, системаи таълим бо назардошти таъмин намудани мактабҳои миёна бо техникаи компютерӣ ва вобаста намудани онҳо ба Интернет, кӯмак ба ҷабҳаи ҳифзи сикҳат бинобар бо техникаи ҳозиразамони тиббӣ муҷаҳҳаз намудани нуқтаҳои табобатии дехот, ҳамчунин ҳамкорӣ дар ислоҳоти сектори молиявӣ самтҳои бартариноки ҳамкорӣи Ўзбекистон ва Бонки умумичаҳонӣ муайян шудаанд. Доир ба масъалаҳои кушодани лоиҳаҳои нави яқоя мубодилаи муфассалаи афкор ба амал омад, самтҳои нави ҳамкорӣ муҳаққа шуданд.

ни ёри зарурӣ изҳор кард. Гуфтугӯҳои амалии байни Ўзбекистон ва ББА ба иҷрои пеш аз мӯҳлати табдирҳои дар Нақшаи амалиёт нишондодашуда имкон доданд.

Системаи мувофиқсозии асёр ва конунгузории Ўзбекистон ҳоли ҳозир ба талаботи моддаи VIII Муқодаи Муохиддаи ББА қудлати мувофиқат мекунад. Дар рафти сӯҳбат дар қароргоҳи Оқсарой оид ба масъалаҳои боз ҳам васеъ намудани ҳамкорӣ бо соҳаҳои байналхалқии молиявӣ, аз он ҷумла бо ББА бо мақсади бомуваффақият иҷоди додани ислоҳоти иқтисодӣ дар Ўзбекистон, ҳамчунин оид ба дигар масъалаҳо, ки ҳар ду ҷониб ба он рағбат доранд, мубодилаи афкор ба амал омад. (ЎзА).

Кишти галлаи тирамоҳӣ дар авҷ

Вилояти Сурхондарё. Дар ноҳияи Ангор кишти галлаи тирамоҳӣ таъби дил идора дорад. Имсол ноҳия дар 6026 гектар майдон галла коштанаст. То имрӯз дар 2500 гектар майдон тухмӣ пошида шуд. Ба сарҳадҳои навоҳии «Крошка», «Паловчанка» ва «Чиллак»-и гандумро мекарданд.

Чамои хоҷагии ширкати «Новшаҳар»-и ноҳияи пештози мавсим аст. Аллақай дар 506 гектар майдони хоҷагӣ (ҷамъ 1300 га) галлаи қошта шуд. Омодагии ҳамачониба ва таъмири саривақтии техника самарайи матлуб мебахшад.

Пасу пеш ба майдонҳои қошташуда об мекунанд.

Дар акс: ҳосилоти хоҷагии ширкати «Новшаҳар» Курбон Қилчиев, пудратчи Шипулод Худойназаров ва муҳандис Холтоҷи Чориево дар сари кор.

Аксбардор: Искандар ХҶҶАЕВ (ЎзА).

Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон Ислам Каримов 12 ноябр дар қароргоҳи Оқсарой чонишини директор-маъмури Бунёди байналхалқии асёр (ББА) Шигеметсу Сугисакиро пазирӯфт.

—Ўзбекистон ба васеъ намудани ҳамкорӣ бо ББА эътибори бузург медиҳад ва пуштбонии ин соҳаи байналхалқии молиявиро нисбати ислоҳоти, ки дар Ўзбекистон гузаронида мешавад, баланд арзёбӣ менамояд,—гуфт сарвари давлати мо.

Ўзбекистон бо ББА ғайрилона ҳамкорӣ менамояд. Бахусус дар якумин соли охир ин ҳамкорӣ хеле пурсамар гардид. Дар тӯли ин муддат «Нақшаи амалиёт оид ба таъмини озодтабодули асёри миллии оид ба муомилоти ҷорӣ байналхалқӣ» татбиқ гардид. Ин имкон дод, ки аз 15 октябри

соли 2003-юм озодтабодули сӯм бинобар меъёрҳои моддаи VIII Муқодаи Муохиддаи ББА таъмин гардад.

Дар соли 2002 ҳукумати Ҷумҳурияи Ўзбекистон бо ББА Меморандуми оид ба масъалаҳои сиёсати иқтисодӣ ва молиявӣ, ки ҷараҳони мушаххасро оид ба минбаъда амик гардонидани ислоҳоти иқтисодии ҷумҳурия, аз он ҷумла, озодкунии бозори асёрро дар назар дорад, ба амал татбиқ намуд.

Роҳбарияти ББА қарори ҳукумати Ўзбекистонро дар бораи куллан озод кардани бозори асёр баланд арзёбӣ намуд ва тайёр будани худро барои расонида-

Дар Олий Маҷлис

Мубоҳиса дар мавзӯи муҳим

Дар Олий Маҷлиси Ҷумҳурияи Ўзбекистон чамъомади «мизи мудаваар» дар мавзӯи «Оид ба масъалаҳои тақмил додани конунгузории Ҷумҳурияи Ўзбекистон бинобар ҷиноятҳои компютерӣ» ба амал омад.

Қумитаи Олий Маҷлис оид ба масъалаҳои саноат, соҳтмон, нақлиёт ва алоқа, Ошонии алоқа ва иттилооти Ўзбекистон, Институту мониторинги конунгузории дар амал будаи назди Олий Маҷлис, Барномаи «Ташаббуси инкишофи рақамӣ» БТСММ, Лоихаи «Ташаббуси умумӣ оид ба сиёсати Интернет (ТУСИ)» соҳмонхандагонии ин чамъомад гардиданд. Дар кори он намоёндагонии қорпусҳои депутатӣ, мақомоти идораи давлатӣ, соҳмонҳои байналхалқӣ, чамоаҳои илмӣ иштирок намуданд.

Дар чамъомад, ки онро раиси Қумитаи Олий Маҷлис оид ба масъалаҳои саноат, соҳтмон, нақлиёт ва алоқа И.Қочмарик сарварӣ намуд, масъалаҳои вобаста ба вазъият ва тақмили пешомадҳои конунгузории Ҷумҳурияи Ўзбекистон дар бораи ҷиноятҳои компютерӣ баррасӣ шуданд.

Ба ҳама маълум аст, ки солҳои охир дар ҷумҳурият ба инкишофи технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ (ТИК) ва васеъ намудани ҷабҳаҳои истифодаи онҳо дар ҳаёти чамъият эътибори зиёд дода мешавад, зикр гардид дар чамъомад.

Ҷанҷид ҳуҷҷатҳои конунгузорие, ки ба бех сохтани шароитҳои барои инкишофи маҷлиҳати ТИК бо мақсади тезонидани инкишофи умумии иқтисодии кишвар ва баланд бардоштани самарабахши амалиёти мақомоти идораи давлатӣ нигаронида шудаанд, омодаи қабул дар Олий Маҷлиси Ҷумҳурияи Ўзбекистон мешавад.

Вале, зикр гардид дар чамъомад, — ҷунҷонки таҷрибаҳои кишварҳои хориҷӣ гувоҳӣ медиҳанд, баробари инкишофи ёфтани ТИК дар чамъият гуруҳи нави вайронкунандагонии қонун ба миён меоянд. Бинобар ин баробари таҳия ва қабул намудани ҳуҷҷатҳои нави нормативие, ки ба инкишофи ТИК нигаронида шудаанд, бояд ҳуҷҷатҳои конунгузорие қоркарда ва қабул гарданд, ки ҷавобгариро барои чунин қонунвайронкунонӣ таъмин месозанд. Барои ҳалли масъалаҳои ба базаи ҳуқуқии мавҷуда бояд назари ҷиддӣ афканда шаванд.

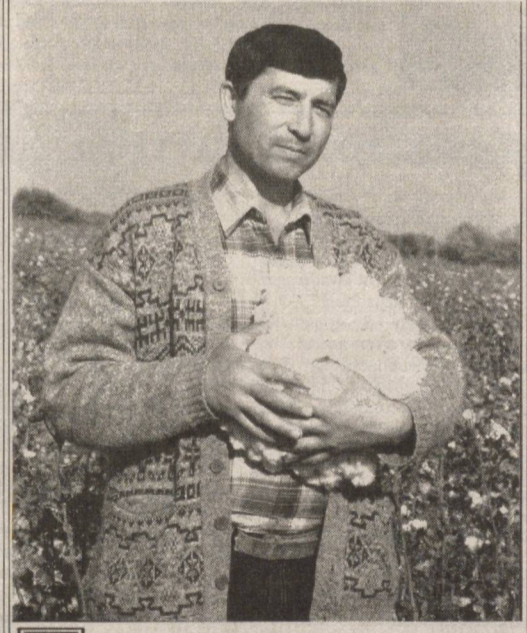
Дар рафти чамъомад масъалаҳои гуногун, ки ба истифода намудани муносибатҳои ҳуқуқӣ дар ҷабҳаи ТИК ва тақмил додани конунгузории Ўзбекистон дар соҳаи ҳуқуқвайронкунонӣ компютерӣ вобастаанд, баррасӣ шуданд. Муҳимима дар сурати мубоҳисаи озод, саволу ҷавобҳо ва шалқҳои гуногунӣ табодули афкор ба миён омад. Ҳамзамон таҷрибаи кишварҳои хориҷӣ ва ҳамҷамъияти байналхалқӣ дар соҳаи ҷиноятҳои компютерӣ мавриди таваҷҷӯ қарор гирифт.

Турсунбой БОТИБЕКОВ, мухбири ЎзА.

Супурдани эътиборномаҳо

Сафири Фавқуллода ва Мухтори Ҷумҳурияи Ўзбекистон дар Ҷумҳурияи Фаронса Х.Қароматов эътиборномаи худро ба Директори генералии ЮНЕСКО К.Матсуура супурд.

Дар рафти сӯҳбате, ки баъд аз маросими супурдани эътиборнома ба амал омад, К.Матсуура зикр намуд, ки Ўзбекистон яке аз ҷорикунандагонии асосии ғояҳои ин соҳаи дар минтақаи Осиеи Марказӣ ба шумор меравад, вай ҳамчунин ташаббускори лоиҳаҳои васеъмақоли ЮНЕСКО мебошад, ки ба татбиқи стратегияи миёнамуҳлат барои давраи то соли 2007-ум нигаронида шудааст.

Ба марра расиданд

Хушхабар болу пар дорад, меғунд дар урфият, ки ҳақ асту рост.Хабари ба марраи мурод расидани сарпудратчи Комилҷон Эргашев на фақат дар хоҷагии ширкати «Олмос», балки дар ноҳияи Чуст бо зудӣ паҳн гардид. Ин комёби бештар деҳқонони хоҷагари шод намуд.

Заршиносон китъаҳои пахтаро ба пудрати оилавӣ тақсим карда аз аввали баҳор бо ғайрати дучанд меҳнат карданд. Маҳз ба туйфайли сари вақт обёркунии ва бо қандаҳои агротехники риюна намудан, ҳосили фаровони «тиллои сафед» ба даст омад.

Зафармандон маъракаи чамъовариҳои ҳосили пахтаро низ дар ноҳия аз аввалинҳо шуда сар карда буданд. 60

Ҳосили бобарор

Пахтакорони ширкати хоҷагии «Косон»-и ноҳияи Косон мисли ҳарвақта имсол ҳам дар вилояти Қашқадарё яке аз аввалинҳо шуда супоришоти шартномавии ба давлат фурухтани пахтаро иҷро намуданд. Онҳо аз 755 гектар майдон то ҳол 2 ҳазору 350 тонна ҳосил гирифтанд, ки он мувофиқи нақшаи соллона 300-400 тонна зиёд аст. Аз ҳар гектар замин андаряк 31 сентнерӣ ҳосил ба даст оварда шуд. Даромад бошад 590 млн сӯм, фонди соф 100 млн. сӯмро ташкил дод. Барои парвартишу гуногунии пахта иҷорачиён, пудратҳои оилавӣ ва толибилмони Институту муҳандисии Қашқадарё, коллеҷҳои педагогӣю иқтисодӣ, мактаб-бизнес ва дигар хашарчиён сахми калон гузаштанд. Дар ин бобат хизмати Шералӣ Ҳазратовро (ӯ аз 98 тонна зиёд пахтаи нави якум супорида, аз ҳар гектар майдони пахта 37 сентнерӣ ҳосил ва 29 млн. сӯм даромад гирифтааст) шӯёнӣ таҳсин аст. Панҷи Сабриев (мувофиқи шартнома бояд 91 тонна пахта супорад, ҳоло дар хирмани ӯ 144 тонна

пахта чамъи шудааст, аз 1 гектар майдон 41 сентнерӣ ҳосил ба даст овардааст. Иқтисодчиҳои ширкати хоҷагии «Косон» Санҷул Мирзоев дар асоси сӯҳбат инчунин номҳои Шавкат Темуров, Элмурод Ҳазратовро ҳам бо ифтихор қайд намуд. Дар ин ҷо барои ҷинақчиён-хашарчиёнӣ аз шаҳри Қарши ва ноҳияи Яқабғо омадаи шароитҳои мусоид фароҳам оварда шудааст. Барои подоши меҳнати 700 нафар ҷинақчиҳои ширкат 56 млн. сӯм маблағ сарф намуд. Раиси хоҷагӣ Зайниддин Хамроєво бошад имрӯзҳо дар дафтари қориаш ёфтани осон нест. Ҷабу рӯз барои чамъовариҳои «тиллои сафед» дар худуди 755 гектар майдони пахта давуғеч дорад. Зеро дар ҷӯяҳои пахта ҳосил бисёр.

Майдони умумии ширкати хоҷагии Косон 1600 гектарро ташкил медиҳад. 12.000 нафар аҳоли дар ин ҷо истиқомат мекунад, 6 мактаби миёна дорад. Ахли хоҷагӣ супоришоти шартномавиеро дар соҳаи галлакорӣ ҳам яке аз аввалинҳо шуда иҷро намуда аз он 114 млн. сӯм даромад гирифт. Ширкат аз чамъовариҳои фуруши мева низ даро-

мад мегирад. —Имсол ҳосили дарахти анор нағз нашуд, — меғунд Санҷул Мирзоєв, — сабаб: мо ду сол боз барои зебӣи шафедори калифорниягӣ шинонда будем, кирм доштааст. Дар ин ҷо баҳри бою ганӣ гардондани маънавияти ахли ширкат ҳам тадбирҳои мухталифи андешида мешавад. Соли гузашта ахли хоҷагӣ барои буна як миллион сӯм маблағ ҷудо намуданд. Имсол ҳам барои бештар ба нашроқи даврий буна шудан ҷидду ҷаҳд доранд.

Улдон ҚАРАЕВА, мухбири «Овози тоҷик» дар вилояти Қашқадарё.

Ба иштирокдорони конфронси вазорати оид ба ҳамкорӣ иқтисодии минтақавӣ дар Осиеи Марказӣ

Меҳмонони муҳтарам! Пеш аз ҳама шумо — иштирокдорони Конфронси вазорати оид ба ҳамкорӣ иқтисодии минтақавӣ Осиеи Марказиро дар Тошканд муборакбод намуда, меҳмон ҳурмату эҳтироми худро изҳор намоям.

Мо нақшаи Бонки рушди Осие, ки яке аз ташаббускорони асосии ғояи амик гардонидани ҳамкорӣ иқтисодӣ дар Осиеи Марказӣ ва мувофиқсозандаи гузаронидаи чунин як Конфронси сернамоёнда барои қоркард ва татбиқи лоиҳаҳои бартариноки яқоя мебошад, баланд арзёбӣ менамоям.

Таҷриба ва мантиқи инкишофи кишварҳои минтақа қонунмадони амикгардонии робитаҳои иқтисодии минтақаро тасдиқ менамоянд ва барои насосии чамъият ва инкишофи ҳамкорӣ дари имкониятҳои бемонандро боз мекунанд. Имрӯз беш аз ҳарвақта мо имкон дорем, ки иштирокдорони қоркард ва баробарҳуқуқи раванҷҳои дигаргуноҳии азим бошем, ҷалб шудани давлатҳои Осиеи Марказиро ба системаи нави муносибатҳои байналхалқӣ ва алоқаҳои умумичаҳонии хоҷагидорӣи асри XXI таъмин намоем.

Давлатҳои Осиеи Марказӣ таърихан алоқаҳои мустақами муносибатҳои иқтисодӣ доранд. Минтақаи мо бинобар ҷойгиршавиш ва аз нуқтаи назари иқтисодӣ гано-ватмандаш, барои ба амал ҷорӣ намудани лоиҳаҳои пешомадҳои байналхалқӣ имкониятҳои васеъ дорад, ин ҷиз пеш аз ҳама дар ҷабҳаи истифодаи бурдани захираҳои моддиву ашёӣ, обу энергетика ва коммуникатсия ба ҷашм мерасад.

Минтақаи Осиеи Марказӣ бинобар маҷеи ҷуғрофии худ ва иқтисодҳои бузурги транзитӣ тамоми имкониятҳои дорад, ки дар инфрасохтори бузурги коммуникатсионӣ мақоми сазоворо ишғол намояд, яке аз «пулҳои» асосии байниқитъавӣи нақлиёт байни Аврупо ва Осие бошад.

Самти бартариноки ҳамкорӣи воқеии кишварҳои минтақаи Осиеи Марказӣ соҳаи коммуникатсияҳои нақлиётӣ мебошад, ки ба ҳалли масъалаҳои ба ном «де-заклавиатсия»-и минтақа маъруфанд. Мо чунин мешуморем, ки маҳз инкишофи додани самтҳои магистралии нақлиётӣ, на самтҳои «сарбаста» барои баромадан ба коммуникатсияҳои тамоми ҷаҳон хеле муҳим ҳастанд. Ба вучуд овардани роҳҳои, ки Осиеи Марказӣ ва Кавказро бо Аврупо ва кишварҳои минтақаи Осиеву Уқёнуси ором бинабар «Роҳи бузурги абрешим» мепайванданд, ба наздикшавии кишварҳои минтақа мусоидат менамоянд, барои мачмуъи ҳал намудани масъалаҳои рушди иқтисодӣ онҳо кӯмак мерасонанд.

Мақсади муҳими ҳамкорӣ дар инкишофи инфрасохтори энергетикӣ баланд бардоштани самарабахшии маҷмуи гармидиҳуву энергетикӣ ба шумор меравад, ки бояд ба раванҷи сарпур сохтани захираҳои кишварҳои мо асос намоянд.

Ин самтҳои ҳамкорӣ баъд аз мӯтадил гардидани вазъият дар Афғонистон ва татбиқи барномаи ҳамкорӣи байналхалқӣ боз ҳам рӯзмарра мебардад. Нақшаҳои азиме, ки оид ба барқарор сохтани иқтисодиёти ин кишвар бурда мешавад, бояд дар қаринаи (контекст) умумии инкишофи ва ҳамзистии минтақаи дида баромада шаванд.

Бо назардошти ин аз ҷониби таъмингарон (донорҳо)-и пешоҳанги байналхалқӣ дастгири ёфтани ташаббусҳои Бонки рушди Осие хеле муҳим аст. Ҳамчунин васеъ ҷалб сохтани онҳо дар татбиқи барномаҳои минтақаи Осиеи Марказӣ муҳим ба шумор меравад.

Ўзбекистон мувофиқатномаҳои ҳамкорӣи бартариноки ҳамачонибаи дастгири менамояд ва тайёр аст дар татбиқи яқояи лоиҳаҳои минтақавӣ дар ҷабҳаҳои нақлиёт, тичорат ва энергетика, ки ба маънафати миллии кишварҳои минтақа ҷавобгӯ ҳастанд, ғайрилона иштирок намояд.

Умедвор ҳастам, ки дар рафти Конфронси вазорати Тошканд роҳҳои мусоиде бинобар қоркард ва ба амал татбиқ намудани барномаҳои бартариноки минтақавие, ки ба амик гардонидани ислоҳоти бозорӣ, васеъ намудани иқтисодӣ содирот ва баланд бардоштани сатҳи ҳаёти аҳолии кишварҳои мо нигаронида шудаанд, андешида мешавад.

Ба тамоми иштирокдорон дар гузаронидани Конфронс қорӣ пурсамар ва бомуваффақиятро орзу мекунам.

Ислам ҚАРИМОВ, Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон.

ББА маъқул донист

Шӯрои иҷроияи Бунёди байналхалқии асёр ӯҳдадорони Ҷумҳурияи Ўзбекистонро, ки оид ба таъмини озодтабодули асёри миллии бинобар муомилоти ҷорӣ байналхалқӣ қабул намунадаст, маъқул донист.

Чунон ки маълумоти матбуоти расмии ББА аз 11 ноябри соли равон хабар медиҳад, ҳукумати Ҷумҳурияи Ўзбекистон Бунёди байналхалқии асёрро пештар аз он ҷиз хардор намуд, ки вай аз 15 октябри соли 2003-ум мувофиқи қисмаҳои 2 (а), 3 ва 4 моддаи VIII Муқодаи Муохиддаи ББА ӯҳдадор мешавад.

Ўзбекистон бо ББА аз соли 1992-ум ҳамкорӣ дорад, вале давран пурсамари ҳамкорӣ ба 1,5 соли охир рост меояд, ки дар тӯли он «Нақшаи ҳаракат оид ба таъмини озодтабодули асёри миллии бинобар муомилоти ҷорӣ байналхалқӣ» татбиқ гардид, ки таъмини озодтабодули сӯмро дар охири соли 2003-ум дар назар дошт.

Гуфтушунди конструктивӣ дар байни Ўзбекистон ва ББА имкон дод, ки тамоми тадбирҳои дар Нақшаи ҳаракат нишон додашуда пеш аз мӯҳлат иҷро гарданд.

Чунон ки ББА қайд менамояд, таъмини озодтабодули асёри миллии оид ба муомилоти ҷорӣ байналхалқӣ бидуни гирифтани қарз аз ББА ва дигар идораҳои молиявӣ ба даст овард. Ин ҷиз ба шарофати гузаронидани сиёсати қатъии мониторинг ва фискалӣ, сиёсати консервативии қарзҳои берунӣ ва умуман бех гардидани муҳити макроиқтисодии кишвар мурассар гардид.

УзА.

Барои имкониятҳои нав

Дар ҳаёти ширкати хоҷагии фермери ба номи Ибни Синои ноҳияи Нишони вилояти Қашқадарё 123 фермер фармолит мебаранд. Соли равон фермерҳои ширкат аз ҳар гектар 52 сентнерӣ галла бардоштаанд. Деҳқононе, ки дар пахтакорӣ ҳам таҷрибаи бой доранд, 3147 тонна «тиллои сафед» гуногунон доштаанд.

Фармони Президенти кишвар «Дар бораи консепсияи инкишофи хоҷагҳои фермерӣ дар солҳои 2004-2006» хеле саривақтӣ буд, — меғунд раиси хоҷагии фермери «Расулота»-и ширкати Абдурауф Ҷулдошоев. — Дар фармон гуфта шудааст: «Ба Вазорати иқтисодиёт, Вазорати кишварӣ ва хоҷагии оби Ҷумҳурияи Ўзбекистон супурда шавад, ки бо вазоратҳо ва идораҳои дахлдор аз ибтидои соли 2004 маънафати бозори бастани шартномаҳо ва хариди маводҳои сӯзашворию завғанӣ, нуриҳои минералии,

озуқаворӣ, тухмӣ ва дигар захираҳои барои ташкили истеҳсоли хоҷагии қишлоқ заруриро бо хоҷагҳои фермерӣ қор қарда бароянд ва ба амал ҷорӣ намоянд». Ин қорабини барои пешгирии норасоии захираҳо хеле судман аст. Аллақай чандин сол аст, ки хоҷагии кооперативӣ «Гуваляк»-и деҳаи Қосон аз ҷиҳати иқтисодӣ муфлис шумурда мешуд. Баъд аз ба ширкати хоҷагии фермерӣ табдил дода шудани он майдонҳои кишт дар асоси қоркард ба 247 фермер тақсим карда шуданд. Соле нагузашта наҷиҳаҳои ислоҳот ба ҷашм расид. Кооперативе, ки дар тӯли ҷаҳор сол ягон бор супоришоти шартномавиеро иҷро накарда буд, баъд аз ба ширкат табдил ёфтаниш дар ноҳия яке аз аввалинҳо шуда ба мақсад расид. Ба давлат 740 тонна пахта супурда шуд. Фахриддин БОЗОРОВ, хабарнигори УзА.

Аз паи Фармон

Ҷуридодҳои Ҷаҳон

Гуфтушунид имконпазир аст

Вазири корҳои хориҷи Исроил Силванд Шалом ба журналистон изҳор намуд, ки ҳукумати Исроил ният дорад ба нахуствазири нави Фаластин Аҳмад Курей гуфтушунид кунад. Бинобар суҳбати дипломати Исроил, агар ҳукумати А. Курей ҷиддан хоҳиши ислоҳоти дастгоҳи сиёсӣ Фаластинро пеш гирад, нақшаи «Харитаи роҳ»-ро иҷро намояд, Исроил шарҳи ҳақиқӣ ӯ буда метавонад. Мушовири сиёсӣ сарвазири Исроил Раонан Гиссин зикр намуд, ки ҳукумати нави Фаластин зарур аст, ки оид ба «Мубориза ба мубокибли гуруҳҳои террористӣ» чораҳои зарурӣ андешад.

Итолиёҳо дар Ироқ мемонанд

Бо вучуди ҳуҷум ба карабинерҳои италийӣ ҳукумати Италия ният дорад, ки иштироки ҳарбии худро дар ҷануби Ироқ мустақкам намояд ва «Дар мубориза бо терроризми байналхалқӣ нақшаи фаъол»-ро бозад, изҳороти дод вазири дифоаи Италия Антонио Мартино. Рӯзи чоршанбе дар ҷамъномаи яқҷояи ду палатаи парламент баромади карда, А. Мартино тайёр будани кишвари худро оид ба мустақкам намудани нақшаи муҳими СММ дар ҳалли фасли мушкилоти Ироқ ва ҳамкориро дар барқарорсозии Ироқи баъдичангӣ изҳор намуд. Бинобар суҳбати суҳбати ӯ далелҳои мавҷуда шаҳодат медиҳанд, ки ин ҳуҷум аз ҷониби боқимондаҳои ҷонибдорони сиёсати Саддам Хусайн ба амал бароварда шудааст. Нахуствазири Силвио Берлускони ва президент Карло Адзело Чампи низ дар суҳбати худ ин ҳуҷумро танқид намуда, зикр сохтанд, ки Италия минбаъд низ ҳамкориро бо СММ ва ҳамҷамъияти байналхалқӣ дар муборизаи яқҷоя бо терроризм идора медиҳад. 12 ноябр ситоди қўшунҳои Италия дар Ироқ мавриди ҳуҷум қарор гирифт. Дар натиҷа 18 нафар италийён ба ҳалокат расиданд, 12 нафари онҳо карабинерҳо, 4 нафарашон ҷанговарони ҳарбӣ ва 2 нафар шахсонӣ оддӣ буданд. Боз 15 нафар италийён ҷароҳат бардоштанд.

Ислоҳот дар лашкари Чехия

Ҳукумати Чехия барномаи оид ба навсозии қўшунҳои ҳарбии кишварро тасдиқ намуд. Бинобар ин барнома лашкари Чехия ба ҷабҳаҳои пешгирии ҳуҷум бо истифода аз силоҳи қатли ом ва тиббиёти ҳарбӣ тахассусонида мешавад. Мувофиқи барнома дар соли 2006-ум ба хизмати касбии ҳарбӣ гузаштани лашкари Чехия ба охир мерасад, дар охири соли 2007-ум бошад, тартиби хизмати маҷбурии ҳарбӣ бекор карда мешавад. Баъд аз ба хизмати касбии ҳарбӣ гузаштани шумораи умумии он тақрибан 33 ҳазор нафарро ташкил менамояд, ки 8 ҳазор нафар онро шаҳрвандони оддӣ ташкил медиҳанд. Ҳоли ҳозир дар лашкари Чехия анқариб 53 ҳазор нафар хизмат мекунанд, ки қисмати зиёди онҳо давлатшудагонӣ хизмати маҷбурии ҳарбӣ мебошанд.

401,3 миллиард доллар

Сенати конгресси ИМА бо ақсори овозҳо лоиҳаи бучаи ҳарбию барои соли 2004 дар ҳаҷми 401,3 миллиард доллар тасдиқ намуд. Бинобар моддаҳои буча дар соли оянда коркард ва таҷҳизоти техникаи нави ҳарбӣ дар назар дошта шудааст. Коркарди силоҳи ядрӣ бо эквиваленти паст ва силоҳи нав барои маҳв сохтани иншооти зеризаминӣ, ҳамчунин истеҳсоли сад адад самолётҳои таъминкунандаи сӯзишвории KC-767A ба ин дохил мешавад.

Дар бораи мустақилияти фармондиҳии ИА

Иттиҳоди Аврупо (ИА) бояд маркази мустақили ҳарбӣ ва фармондиҳии мустақилро бо мақсади мустақкам намудани иқтисоди ҳарбии Аврупо созонм дихад.—гуфт намоёндаи олии иттиҳод оид ба масъалаҳои сиёсати хориҷӣ ва бехатарӣ Хавьер Солана. Ӯ дар Донишқадаи Аврупо оид ба омӯзиши сиёсати воқеа дар Берлин баромади карда, қайд намуд, ки дар байни аъзои ИА танҳо Британияи Кабир, Фаронса ва Олмон имкониятҳои идора намудани қўшунҳои муттаҳидро доранд. Бунёд намудани фармондиҳии мустақили ҳарбӣ зикр сохт Х. Солана маънои онро надорад, ки бо НАТО мусобиқа бурда шавад. Бинобар ақидаи ӯ НАТО ба сифати шарикӣ стратегӣ иттиҳод ҳамеша дар сиёсати байналхалқӣ мақоми муҳимро мебошад. Моҳи апрели соли равон Олмон, Фаронса, Белжик ва Люксембург пешниҳод намуданд, ки дар Аврупо иттиҳоди ягонаи муҳофизатии новобаста аз НАТО созонм дода шавад.

«Туркистон-пресс».

Маҷмӯи махсусонидашудаи гумрукӣ (ММГ)-и «Тошкент-Аэро»-ро метавон сипари мўтамади дарвозаи ҳавоии кишвари мо номид. Хар рӯз дар ин ҷо дахҳо рейсҳо аз назорати гумрукӣ мегузаранд. Вале бо вучуди андешидани чораҳо амалҳои ғайриқонунии руҳ медиҳанд.

Ҳушёрӣи Кормандони Гумрук

Хангоми санҷиши бори шаҳрванди Курей Колила Пе, ки бо рейси «Тошкент-Сеул» равона буд, кормандони гумрук ду иқонаи қадима ва ду саблиро пайдо карданд. Ин махсулот дар рўйхати борҳои ӯ зикр наёфта буданд. Хангоми пурсиши шифоҳӣ низ мавҷудияти онҳо ба назоратчиёни гумрук ба забон оварда нашуда буд. Аз рӯи ҳодисаи мазкур оид ба вайрон гардидагии қандаи гумрук акт тартиб дода шуд ва тафтиш оғоз гардид.

Дар бордони ҳамдиёри мо Г.Абдуллоева, ки бо рейси «Тошкент - Нью Йорк» парвоз менамуд, гилеми дастбофти қимматбаҳои андозаш 3x5 метр, ки линҳои гузаронида мешуд, ёфт гардид. Аз вайронкунандаи қандаи зарима ситонанда шуд. Аз бордони шаҳрванди Британияи Кабир Хого Стивен, ки бо рейси «Тошкент-Лондон» парвоз мекард, 3 ҳазору 587 долларӣ ИМА, 6 евро ва 25 фунт-стерлинг, ки

18 ноябр — Рӯзи қабул гардидани Байрақи давлатии Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Таҷассумгари орузу ОМОЛ ВА НИЯТИ НЕК

Давлатро бе байрақ, нишони давлатӣ, суруди миллий барин рамзҳо, асёр, лашкари миллий ва ғайраҳо тасаввур кардан мушкул. Вале дар ҷаҳон алқол давлатҳоеро ҳам пайдо кардан мумкин аст, ки на ҳамаи ин гуна рамзҳоеро молиқанд. Ўзбекистон бошад, аз рўйхати аввали сохибистиклолатии худ ҳаракат намуд, ки ҳар чӣ тезтар ин рамзҳоеро таҳияу татбиқ намояд. Аз он ҷумла, 18 ноябри соли 1991 иҷлосияи Шӯрои Олий (ҳоло Олий Маҷлис) Байрақи давлатии Ҷумҳурияти Ўзбекистонро тасдиқ намуд.

Байрақи кишвари мустақилест, ки мардумаш тақдирро хешро мустақилона ба даст гирифтаанд бахри сохтани давлати демократии ҳуқуқбунёд ва ҷамъияти озоди шаҳрвандӣ мекушад.

Байрақи давлатии мо алқол дар пештоқи биноҳои СММ, дигар ташкилоту муассисаҳои байналхалқӣ паррашон мекунанд. Вақте ки дар конференсу маҷлисҳо, ҷамъномаҳо, кунгураҳо байрақамон ҳусну таровати худро намояш медиҳад, ифтихор мекунем. Чунки ҳар шахси баору номус ҳуб медонад: дар байрақи кишвари мустақил орузу омом ва ниятиҳои неки халқамон таҷассум ёфтааст.

Чуноне ки дар боло зикр кардем, байрақ яке аз рамзҳои давлатист. Хар як давлати мустақил сохиби байрақи худ аст. Рангҳои дар байрақ аксёфта бори маънӣ мекашанд. Байрақи давлатӣ ва рамзҳои он ба таъриҳу аънаҳои миллий ва фарҳангии мамлакатҳо

вобастагӣ дорад. Ва аз он байрақи давлатии Ўзбекистон ҳам орий нест. Дар байрақи давлати мо аънаҳои таъриҳии давлатҳо, ки аз қадим дар худуди Ўзбекистони имрӯза арзи ҳастӣ намунодаанд, ба назар гирифта шудаанд.

Байрақ аз рангҳои кабуд, сафед, сабз ва хатҳои сурх, моҳи нав ва ситораҳо иборат аст.

Ранги кабуд зиндагӣ, осмони мусаффо ва обро ифода мекунанд. Ба маънои васеъ ранги кабуд (нилий) тимсоли некӣ, ростӣ, садоқат ва покӣст. Дар айни замон он нишони бегуборӣ, покӣ, ҳалолӣ, шаъну шўҳрат ҳам мебошад. Ранги сафеди байрақ рамзи сулуҳ амонӣ, осоиши халқ ва равшани мебошад. Он ба ниету орузҳои пок ва нақурӯӣ ишора менамояд. Ранги сафед дар айни замон нишони рўшноӣ, осоиш, покӣ ва роҳи сафед аст.

Ранги сабз тимсоли эҳён табиат, яъне зиндашавӣ табиат аст. Халқҳои бисёри рӯи замин ин рангро рамзи ҷавонӣ, орузу ва шодмонӣ меҳисобанд. Хатҳои сурхи байрақ бошанд, ишора ба ҷушу хуруши ғайрату шўҳрат дар рағҳои хунгарди пайкари одаммост.

Тасвири моҳи нав ба аънаи таъриҳӣ вобаста аст. Он рамзи истиклоли кишвар мебошад.

Дар байни халқҳои ҷаҳон ситораҳо рамзҳои осмонӣ ва кайҳонӣ ба шумор мераванд. Дувоздаҳ ситорае, ки дар байрақи давлатии мо акс ёфтаанд, ишора ба солшумори шамсӣ ва таъриҳӣ фарҳанги кишварамон аст.

Байрақ чун нишони давлатӣ ва суруди миллий нишонҳои муқаддаси давлатӣ ба ҳисоб мераванд!

Т.ЭҶСОН.

Вазъи иқтисодии корхонаҳо дар шароити нав ба сифати маҳсулоти он вобаста аст. Корхонаҳо, ки маҳсулоташон бозорғир аст ва ба талаби рӯз ҷавоб медиҳад, моҳ ба моҳи сол ба сол имкониятҳои худро васеъ мекунанд. Яке аз ҷунин корхонаҳо ҷамъияти саҳомии «Намангантекстиль» мебошад. Корхона асосан калобаҳои пахтагин истеҳсол мекунанд, ки бозорғир аст. Нӯҳ моҳи охир нақшаи истеҳсоли калобаро 102 фоиз иҷро кард, ки аз нишондандаи соли гузашта хеле зиёд аст. Мўчиби хурсандист, ки маҳсулот дар анборҳо наёмонад, ба Олшароити нав ба сифати маҳсулоти он вобаста аст. Дар корхонаи саҳомӣ 6 ҳазор нафар коргар ҳаст. Барои онҳо ҳамаи шароитҳои муҳайё карда шудааст. Коргарон Роҳат Хушвақтова, Нилуфар Алиева ва Нигора Содикова пешқадамони истеҳсолотанд.

Дар суратҳо: 1. Ресандагон Нилуфар Алиева ва Нигора Содикова. 2. Калобасоз Роҳат Хушвақтова. 3. Бофанда Раъно Нурбоева дар сари кор. Аксбардор: Р. АКБАРАЛИЕВ.

«Ўзметкомбинат»: ба таваққуфи таъминот роҳ дода нашавад

Дар Бекобод ҷамъномаи навбатии комиссияи ҷумҳурий оид ба назорат ва ҳамкорирои шикастрезоҳо ва партовҳои фулузоти сиёҳ ва ранга ба амал омад. Дар он роҳбарони вазоратҳо, идораҳо, иттиҳодияҳо, мактабҳои худуди идоравӣ, дигар сомонҳо, ки ба ҷамъоварӣ ва супурдани маҳсулоти охани дуюмбора машғуланд, иштирок намуданд. Ба ҷамъномаи Мушовири давлатии Президентии Ҷумҳурияти Ўзбекистон, раиси комиссияи И. Ҷирабеков сарвазири намуд.

Масъалаҳои «Ўзметкомбинат»-ро бо маҳсулоти охани дуюмбора таъмин намудан баррасӣ шуданд. Зикр гардид, ки бинобар қўмаки ҳукумати ҷумҳурият ва ҳамкорӣ наздик бо мизочони «Ўзметкомбинат» кори мутамади он ба роҳ монда шуд. Ҳамин тариқ, имконияти расонда додани фулузоти тайёр ба нишооти бинокорӣ васеъ мегардад, ҳаҷми содирот зиёд мешавад. Корхонаҳоеро бо маҳсулот таъмин намудан ҳоли ҳозир яке аз масъалаҳои рўзарбар ба шумор меравад. Як қатор чорабиниҳои амалӣ оид ба баланд бардоштани манфиатдорони моддии тайёркунандагон ва расондадихандагон резаҳои охан муайян шуданд. Аз ҷумла, нархи харид барои маҳсулот нисбати ибтидои сол ба 2-2,5 баробар баланд гардид. Оханистехсолкунандагон бекободӣ моҳи октябр аз муҷавирони худ ба ҷои 50 ҳазор тонна 41,9 ҳазор тонна маҳсулот гирифтанд. Супоришоти ҳукумати дар ин бобат 84 фоиз иҷро гардид. Ғайр аз вилоти Хоразм ва шаҳри Тошканд дар тамоми худудҳо супоришот оид ба ҷамъоварӣ ва ба коркарди дувумбора супурдани маҳсулот пураа иҷро нагардид. Дар ҷамъомад роҳбарони ба ин соҳа масъули вилотҳои Чинсаз, Бухоро,

Қашқадарё, Сирдарё саҳт танқид шуданд. Баробари ин бояд гуфт, ки дар ин худудҳо имкониятҳои зиёд оид ба ҷамъ овардани маҳсулоти фулузӣ барои коркарди дуюмбора мавҷуданд.

Вазъияти умумӣ дар қорӣ тайёр кардан ва ба коркарди дуюмбора супурдани маҳсулот ғайриқаноатбахш доништа шуд. Роҳбарони ташкилотҳои дахлдор, ки назоратро султ кардаанд, қатъан оғоҳонида шуданд. Оиди дар моҳи ноябр иҷро намудани норасоӣҳо, ки дар моҳи гузашта руҳ доданд, таъсирҳои зарурӣ дода шуд. Кайд гардид, ки супориши муайяншуда дар бобати тайёр намудан ва расонда додани шикастрезоҳо ва боқимондаҳои фулузот бояд хатман иҷро шавад.

Дар ҷамъомад ҳокими вилоти Тошканд У.Мирзоқулов иштирок дошт. **Неъмат ДУШАЕВ, хабарнигори ЎзА.**

Осиёи Марказӣ: ҳамкорӣи иқтисодӣ

Дар меҳмонхонаи пойтахт «Интерконтинентал» 11-12 ноябр Конфронси вазоратӣ оид ба ҳамкорӣи иқтисодии минтақавӣ дар Осиёи Марказӣ баргузор гардид.

Дар конфронс, ки тахти пуштбони Бонки рушди Осиё (БРО) баргузор гардид, намоёндагонӣ расмии Ўзбекистон, Муғулистон, Озарбойҷон, Тоҷикистон, Чин, Қазоқистон ва Қирғизистон иштирок намуданд. Намоёндагонӣ Барномаи Рушди СММ, Бонки таҷдид ва инкишофи Аврупо, Бунёди асёрӣ байналхалқӣ, Бонки инкишофи ислом, Бонки умумичаҳонӣ ба сифати назораткунанда иштирок карданд.

Номаи табрикии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Исрол Каримовро ба иштирокдорони анҷуман Мушовири давлатӣ Саидҳамад Раҳимов қироат кард. Президенти БРО Тадао Чино ба ҳукумати Ўзбекистон барои қўмаке, ки бахри соланд додани ин тадбир расонидааст, миннатдорӣ баён намуд. Бинобар ақидаи ӯ мавқеи ҷуғрофии кишварҳои Осиёи Марказӣ, бозорҳои нисбатан худӣ онҳо зарурияти ҳамкорӣи зичро тақозо дорад. Конфронс ба мустақкам шудани эътимоди маблағгузорони хориҷӣ нисбат ба кишварҳои минтақа мусоидат менамояд, ба афзудани маблағгузорӣ, беҳ гардидаи фароияти мувофиқсозии сармагузори БРО ва дигар сомонҳои молиявӣ ба минтақа имкон медиҳад. Дар Конфронс як қатор вазифаҳои муҳими шуданд. Дар байни онҳо масъалаҳои баланд бардоштани некуаҳоли халқӣ ҳаёти аҳоли, бартарфар намудани монетаҳои суғӣ дар ҷабҳаҳои нақлиёт, тичорат ва энергетика, оқилона истифода бурдани захираҳои энергетикӣ, таҳким баҳшидан ба ҳифзи муҳити атроф, ба миён овардани муҳити му-

соиди сиёсӣ ва иҷтимоӣ барои инкишофи сектори ҳусусти, таҳмил додани инфра-сохтори иқтисодӣ мавҷуд буданд.

Роҳбарони кишварҳои Осиёи Марказӣ бисёр муоинаҳадоро оид ба масъалаҳои тезонидани ҳамкорӣҳо ба имзо расониданд. Вале бинобар ақидаи мутахассисони хориҷӣ ҳанӯз мушкилотҳои ҳастанд, ки ҳаллу фасли яқҷояро тақозо дорад. Як қатор муоинаҳо дар амалия татбиқ намегарданд. Чунончӣ, то имрӯз гоӣ созонм додани консорсиумҳо дар соҳаҳои энергияю об, нақлиёту коммуникатсияҳои он ва ҳуҷроқорӣ татбиқ нагардидаанд. Дар Конфронс роҳбарони ҳайати кишварҳои иштирокдор баромад карданд. Маҳсулоти кайд гардид, ки барои таҳмили ҳамкорӣи иқтисодӣ дар минтақаи Осиёи Марказӣ пеш аз ҳама бояд роҳҳои муосир ва механизмиҳои онҳо қор карда баромада шавад. Дар Конфронс ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон, вазири иқтисодиёт Р.Азимов баромад кард. Дар тадбирҳо ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон, раиси Оқоносии робитаҳои хориҷии иқтисодӣ Э.Ғаниев иштирок намуд.

Нодирбек ЎЛҶАБОВЕВ, хабарнигори ЎзА.

Шарҳи мо

Ҳуқуқи Журналистони

Қонун чорҷубаи фаъолият ва мезони зиндагӣ инсон аст. Дар тўли солҳои истиклол парламенти Ўзбекистон қарор қонунҳоеро қабул намуд, ки қутби қонун зиндагӣ шаҳрвандонро, сарфи назар аз мансубияти миллию мазабӣ, забонию фарҳангӣ муқаррар намунодаанд. Қонунҳо низ ҳастанд, ки бевосита ба фаъолияти қору бори ягон касб дахл доранд. Аз ҷумла, дар асоси Қонуни Асосии кишвар оиди воситаҳои ахбори оммавӣ Ўзбекистон чанд қонун қабул гардид, ки имрӯз доираи фаъолияти журналистони, масъулияти онҳо, инчунин зинаҳои химояи ҳуқуқҳои онҳо хеле дақиқ нишон медиҳанд. Чуноне ки Президенти Ўзбекистон Исрол Каримов таъкид карда буд, «Барои фатҳи марраҳои баланд тайи солҳои охир дар соҳаи қонунгузори кишварамон ва зиндагӣ рўзарбарамон, барои эҷоди замонати зарурӣ ва шароити фаъолияти озоди воситаҳои ахбори оммавӣ ва ноширон, таҳмил додани сохтори тарбияи хабарнигори қорҳои зиёд анҷом дода шуданд ва ин қорҳо идора доранд». Масалан, Қонуни Ҷумҳурии Ўзбекистон

«Дар бораи воситаҳои ахбори оммавӣ», ки Олий Маҷлис 26 декабри соли 1997 қабул карда буд ва 30 августи соли 2000 ба он тағйиротҳо дароварданд, барои ҳар як журналисти кишвар чун дастурамаланд ва аз тарафи дигар, востатаи химояи кормандони воситаҳои ахбори оммавӣианд. Аммо, мутаассифона, ақсари журналистони матлаб ва моҳияти қонунро ҳанӯз қомилан дарк накардаанд. Набояд фаромўш кард, ки имрӯз воситаҳои ахбори оммавӣ, ки онро бо таъбири дигар «ҳокимияти чаҳорум» ҳам менаманд, воситаи асосӣ ва муҳимтарини алоқаи мардум бо ҳокимият, минбари демократия ва ошкорбаёнӣ ба шумор меравад. Бе истифода аз воситаҳои ахбори оммавӣ — рўзномаву маҷаллаҳо, радиову телевизион, шабакаи Интернет чӣ гуна майдони плюрализми сиёсӣ, гуногунандешӣ, иброиҷ назари мардум ба дигаргунгори фароҳам овардан мумкин аст?!

Имрӯз дар ҷумҳурии мо беш аз 550-то рўнома, зиёда аз 1700-то маҷалла, 75-то студияҳои телевизионӣ радио, 4-то агентии хабардиҳӣ фаъолият доранд. Дар ҳар як вилот қариб 5-6-то ширкатҳои телевизионӣ мавҷуданд. Доираи фаъолияти

ин воситаҳо хеле васеъ аст. Аз ин лиҳоз қабул шудани қонунҳо ва дигар ҳуҷҷатҳои нормативӣ ва иҷроӣ онҳо тақозои давр мебошад.

Дар Ўзбекистон ба сензур роҳ дода на мешавад. Мувофиқи моддаи сеюми Қонун «Дар бораи воситаҳои ахбори оммавӣ» «хар кас ҳуқуқ дорад аз тариқи воситаҳои ахбори оммавӣ фикру эътиқоди худро баён намояд». Ҳеч кас ҳақ надорад, ки ба фаъолияти рўнома ё маҷалла таъйик нишон дихад.

Ҳуқуқи ӯдадорҳои муассисон, журналистони дар қонун хеле дақиқ эъзоҳ дода шудааст. Дигар қонуне, ки барои фаъолияти мо, — хабарнигори, дар ҳар қадам зарур аст, «Қонун дар бораи усулиятҳо ва қаророти озоди ахборот» мебошад, ки он 12 декабри соли 2003 қабул шудааст. Дар ин қонун вожаҳои ахборот (иттилоот), муҳофизати ахборот, сохиби хабарно, захираи хабар, ахбороти мафӣ, хабарҳои санадӣ, амнияти ахборотӣ хеле дақиқ ва муқаммал баён карда шудаанд. Тамоми қонунҳо, ки дар боло зикр кардем, бевосита бо иҷрои Қонун «Дар бораи химояи фаъолияти журналистӣ», ки 24 апрели соли 1997 қабул шудааст, вобастаанд. Дар қонун ҳуқуқҳои журналист, дахлатнопазирии он, масъулияти ӯ, асрори соҳаи журналистика, санҷиши журналистӣ, қаророти касбӣ, ҷавобгарии онҳо, ки аз чорҷубаи қонун баромадаанд, ифода ёфтаанд.

Бояд қайд кард, ки дар Ўзбекистон чун дигар кишварҳои мутараққӣ ва мутамаддин журналистони хориҷӣ низ дар қорҷубаи қонунӣ маъзур қор карда метавонанд. Онҳо дар асоси ин қонун дар Вазорати қорҳои хориҷаи Ҷумҳурии Ўзбекистон номнавис (аккредитатсия) карда мешаванд. Аз рӯи қонун «Журналисти хориҷӣ, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Ўзбекистон аккредитатсия шудааст, дар мавриди ҷамъоварӣ ва паҳн намудани ахборот бо журналистони Ҷумҳурии Ўзбекистон баробарҳуқуқ аст». Ҳамин тариқ, қонуни Ҷумҳурии Ўзбекистон «Дар бораи реклама», «Дар бораи ҳуқуқи муаллифӣ ва ҳуқуқҳои ҳомранди ин», «Дар бораи фаъолияти ноширӣ», инчунин чандин қарорҳои Девои Вазирони ҷумҳурият дар мавриди литенензия, химояи ҳуқуқи истеъмолгарон, Низомии Агентии матбуот ва иттилоот ва монанди ин санадҳо ҳастанд, ки барои мо — қаламқашон, (на фақат қаламқашон, балки барои ҳамаи онҳо, ки дар ин сарзамин зиндагӣ мекунанд), хеле муҳим ҳастанд. Аммо зарур аст, ки ҳамаи моддаҳои ин санадҳои қонунчор бидонем ва ба он амал кунем! Дарҳам-барҳамӣ ва баъзан доништа ва ё надоништа навиштиани ин ё он хабаргоҳи боиси шарҳи радиоҳои хориҷӣ мегарданд. Аз ин рӯ, моро лозим аст, ки аз чорҷубаи қонунҳо набаромада, ҳақиқати зиндагиро ифшо созем, харчанд ифшо сохтани ҳақиқати ҳол осон набуда, аз журналистони савади қомил ва далериро тақозо менамояд.

Шоҳахбор САЛИМОВ.

Глобализатсия ва Осиёи Марказӣ

Дар Маркази тадқиқоти сиёсӣ машварати «Глобализатсия ва Осиёи Марказӣ» ба амал омад.

Иштирокдорони машварат таъсири рўзарбарони раванди глобализатсияро дар ҷараёни сиёсӣ ва иҷтимоиву иқтисодии кишварҳои Осиёи Марказӣ зикр намуданд, имкониятҳои навро, ки ба ин раванд вобастаанд, муҳими карданд.

Сафери Олмон дар Ўзбекистон М.Хеккер, сафери Чопон дар Ўзбекистон А.Кавато, профессори донишгоҳи Ч.Нехру С.Чакраварти (Ҳиндустон), омўзгорон, олимони ва донишҷӯёни мактабҳои олии гуногун ва муассисаҳои илмӣю тадқиқоти ҷумҳурият, кормандони сафаратҳои Дар Алмати конферонси байналхалқӣ чавонон, ки дар он намоёндагон аз Ўзбекистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Тоҷикистон ва Туркменистон иштирок доштанд, қорӣ худро анҷом дод. Анҷуман бо дастгирии оқоносии Канада оид ба рушди байналхалқӣ (СИДА) сомонм дода шуда буд. Ба анҷуман лоиҳаҳо пешниҳод шуданд, ки ҷавонони кишварҳои мазкур дар соҳаи ҳифзи оиҳат, демократӣ кардани ҷамъият, рушди шабақаҳои иқтисодӣ таҳия намунодаанд. Роҳбарии маркази гуманитарӣ-ҳуқуқӣ Бухоро Шўҳрат Ғаниев дар сўҳбат бо муҳбири ОМИ «Туркистон-пресс» гуфт, ки:

Ҳайати Ўзбекистонро шоғирдонӣ мактабҳои шаҳрҳои Зарафшон, Навоӣ ва Бухоро намоёндагӣ карданд. Лоиҳаи онҳо дар соҳаҳои пешгирии касалии сил, рушди ҷамъияти шаҳрвандӣ ва шабақаи иқтисодӣ дар ҷумҳурият бехтарин доништа шуданд.

Дар поёни анҷуман муруҷиати иштирокдорон ба ҷавонони панҷ давлати Осиёи Марказӣ қабул шуд. Онҳо ҷавононро дар сохтани ҷамъияти демократӣ ба фаъолият даъват карданд. Қарор шуд, ки ҳайати вақилон хар ним сол як бор муоамаланд. «Туркистон-пресс».

Шодравон Ҳўчамурод Кўлдошев ҳанўз дар аввали соли таҳсил дар Дорулфунуни Самарқанд ҳикояҳои шавқангези ҳаҷвай ва воқеи менавишт, ки мунаққиди муҳаррири онҳо мо, ҳамсабақонаш, будем. Дар яке аз рўзҳои сарди тирамоҳи ў хоҳиш кард, ки пас аз дарс чор-панҷ нафар дар дарсхона монда, қиссаи эҷод кардаашро муҳокима намоем. Хоҳиши ўро қабул кардем ушаймон шудем. Муаллиф асарашро бетанаффус меҳонд, ба назари мо гўё, ки вай интиҳо надошт. Аҳволи мо, шунавандгон, аз сардӣ ҳаво ва гуруснагии меъда ба танг омада буд, ҳама фикри тезтар ба ошхона рафтани...

ро доштем. Ниҳоят пас аз ягон соат қиссаро бо ҷумлаи «холо ман ҳайрон, намедонам чӣ кор кунам», ба охир расонд. Ба мувоҷиати Кўлдошев: «Каси ҷўраҳо, марҳамат, дар бораи қиссаи «Ишқи нотамом» фикрҳоянро гўёгон, ман хурсанд мешавам», Баҳодур Солиев чунин ҷавоб дод: «Шумо ҳайрон на шуда қиссаи ишқи нотамомро тамои кунед, пас мо ба муҳокимаи он шурў мекунем». Ҳама хандидем, Ҳўчамурод ду маротиба баланд хандида аз дарсхона берун рафт.

Қиссаи «Ишқи нотамом»

Асрори зиндагӣ ва муҳаббат

У табииат инсонии содда, самими ва меҳрубона буд. Аз ҳамин сабаб донишҷўёни курсҳои баланду поён бо вай доир ба масъалаҳои гуногун гуфтугузор доштанд. Яке аз толиблони курси дувуеми факултети забон ва адабиёт аз ноҳияи Вобқанд ба дуктари самарқандие ҳушдор шуда буд. Вай пеш аз он, ки ба Бухоро рафта падару модарашро ба хостгори фиридаст, аз Ҳўчамурод бисёр хоҳиш кардааст, ки бо ҳамон дуктари интиҳобкардааш мааротиба сўҳбат кунанд на таҷрибадор гўяд. Ҳўчамурод илтимоси он ҳамшахсияро қабул намудааст. Рўзи дигар се нафар дар гўшаи китобхона сўҳбат ороستانд. Дар тўли як соат лаҷони гап дар дасти Ҳўчамурод будааст. Дар охир, баъд аз хайрхуши самими Кўлдошев хандон ду дастрашро ба қафо дошта аз китобхона баромада рафтааст. Он ҳамдигар ба умеди шундиани суҳанҳои нек аз дунболи вай рафта пурсидааст: «Ака Ҳўчамурод, сарамӣ?»

Поси хотир

Соли 1980 дар шаҳри Чалободи Афғонистон бо ҳамсафари харбӣ—Мултон, ки аз тоҷикони Хирот буд, шинос шудам. Ҳангоми сўҳбат ў бо эҳтиромӣ бузург дар бораи як мутахассиси шўравӣ ба ман қисса кард: рафике доштам аз зиёбони тоҷики Бухоро, исмаири фаромўш кардаам, бо лағзи бисёр содда ва фаҳмои дари гап мевазд, метавағист соатҳои зиёд аз ашўро шоириро классики форс ва муосирони тоҷик шеър бигўяд. Дар айёми ҷашнҳои Наврўз ва кишти галла вай бо рубоби қашқарӣ суруд меҳонд ва хонумш табии тоҷиконро садо меод. Ман шеъри машҳури Саъдӣ бузург: «Бани одам ўзвон қадрида...»-ро бори аввал аз ў шундида будам. Мултон пас аз ду ҳафта қассаи таиб (мағнитофон)ро овард, ки ман аз он садои ҳамсабақам Х. Кўлдошевро шинохтаам, ки дар суруд сароида буд ва қафубиҳи бисёр аз ҳар тараф шундида мешуд.

Ман гўфтам, ки ин дўсти ман Ҳўчамурод аст. АФСАР гўфт: «Бале соҳиб, ин Ҳочаи мост, Ҳочаи Бухорист». **Интервал** Соли 1969 барои пахтакӯрон соли вазнини деҳқонӣ буд. Мо, донишҷўёни курси охири Донишқадаро, охири моҳи сентябр барои пахтаҷони ба ноҳияи Пастдаргон бурданам. Дар хонаводаҳои мардуми маҳаллӣ 7-8 нафари истиқомат мекардем. Хар беғоҳӣ, пас аз хўроки шом, дуктарони қабар дар як ҷо чамъ шуда, аҷаб маҳфилҳои адабие меоростем, шеърҳои нави шоирони ҷавони он давра Лоик, Гулруҳсор, Б. Собир ва Б. Фирўзро бо шавқ меҳондем, сурудҳои нави Ч. Мурод...

Кўлдошев бо ситеза гўфтааст: «Ту, ҷўра ин дуктара аз кучо ёфти, ки на асрори зиндагӣ медонаду на аз чӣ будани ишқи муҳаббат хабар дорад.» Ҷавоб боз пурсидааст: «Ака, Шумо ина аз кучо донистед, дар ин бора бо вай гап назадед-кул?» — Гапа гўш кун, — афўздааст ў, — вай худаш гўфт, ки шеърҳои М. Турсунзодаро аз ёд накардааст, романҳои С. Айниро пурра нахондааст. Ман маҷбур шуда ба вай як соат дар бораи асарҳои ин адаибон гап задам. Гап тамои...

дод, Э. Нозимов ва К. Қосимро қафубуно рақсқунон месароидем. Чӣ хуш замонае буданд он рўзҳо! АФСАР, ки ҳоло мо он давраро бо пазмонӣ ёд мекунем беҳитири ба пеш назарамон чеҳраи хандони яке аз маҳфилори базмоҳи Х. Кўлдошев шодравон меояд. Ҳанўз аз гўши мо садои ў: «Туро сад бор гўфтам, ки гўлмат ман, ҳамин қофист...» дур нест... Дар яке аз сўҳбатҳо ў дар назди чор-панҷ нафар ҳамкурсон ба рафиқи ошқаш насихат мекард: «Чўра, агар ту ошқи ҳақиқӣ боӣ, интервала (масофа) ин қадар дур нагир, то ки дар байни туо вай дигарон надароянд, вагарна қадомаш ҷолокӣ қарда дили вайро ба худаш ром мекунад, ту боӣи мешиин дахонатор яла қарда.»

Мўҳсин УМАРЗОДА

Бохтарӣ—номи забон ва алифбои ниёкон

(Давомаш. Аввалаш дар шумораи гузашта).

Аммо аз солҳои панҷоҳуми садаи бистум ақидаи дигар зуҳур кард, ки мувофиқи он забони дарӣ (форсии тоҷикӣ) дар даврони пеш аз ислом нисб дар як вақт бо паҳлави вучуд дошт ва барои исботи ин иттиҳоди далелҳои бисёре шумурдаанд. Аз ҷумлаи он далелҳо яке ин аст, ки забони муқаддимаи «Шоҳномаи Абўмунсурӣ» ва осори баъд аз он эҷодшуда чунон фаҳмои устувор ва пухтаи дарӣ аст, ки ҳаргиз наметавонист дар як муддати кўтоҳ баъд аз ислом ба вучуд омада бошад. Чунин забон, бешубҳа, асрҳо қабл аз ислом парваршии дида, то ба ин дараҷаи фаҳмои ва матонатӣ адабӣ расидааст.

Инчунин бояд гуфт, ки форсии паҳлави пас аз галабаи аъро (арабӣ биёбоншӣ) нисб то асри панҷуми ҳиҷрӣ ва шояд баъд аз он ғайри дошт ва китобҳои бо ин забон навишта шуд, ки бисёри онҳоро ба форсии дарӣ тарҷума кардан. Зеро лағзи дарӣ бо паҳлави Сосонӣ иштироқи зиёде дошт ва забони гуфтору навиштори аҳли Хуросон буд. Дар ин бора шеърҳои ҳам гувоҳӣ медиҳад, ки онро мардуми Балх дар ҳаҷви сипахсолори араб Асад бини Абдуллоҳ, ки соли 108 ҳиҷрӣ ба Хатлон лашкар қашида ва саҳт шикаста шурда, ба Балх гурехта буд, эҷод кардан ва кўдагон аз ақибӣ ў медавиданд меконанд:

**Аз Хатлон омадия,
Ба рў табоҳ омадия,
Овора боз омадия,
Бедел фароз омадия.**

Аз ин гуфтаҳо хулоса ин аст, ки дунболои паҳлавиҳои сонӣ доништаи забони дарӣ хилофи далелҳои таърихи ва забоншиносӣ мекӯяд. Вале, бо вучуди ин, ҳеҷ қадоме аз ин далелҳо ба андозаи осори бозмондаи забони бохтарӣ муҳим нест. Бино ба ақидаи донишманди афғон Абдулҳай Ҳабибӣ, акун, ки сангшироҳҳои забони бохтарии Бағлон кашф шуда, барои омўзиш дар ихтиёри мо қарор дода шудааст, метавон гуфт, ки «забони форсии кунунӣ аз паҳлави муншааб (ҷудо) на шуда, балки дар муддати як ҳазору ҳафтасад то ду ҳазор сол пеш аз ин дар Тахристон таърихи забони тақаллуб (гуфтўгў), таҳриру адаб ва дарбор будааст... бинобар ин кашфи ин катибаи гаронбаҳо таҳавуло (инқилоб) дар олами забоншиносӣ ва таърихи адабиёт... ба вучуд меорад ва ба ақидаи кўчноро мутаазилл мегаддонад (яъне ба ларза мебарорад)».

Ҳамчунин бояд гуфт, ки дар забони бохтарӣ (форсии тоҷикӣ) гуфтўгў мекунад.

Инак, дар эри ҳусусияти забони бохтарӣ ва алифбои онро бо нишондодани шумораи тартибии ҳарфҳо як ба як тафсири ҳоҳем кард.

Аломати ҷудой

Пеш аз ҳама бояд гуфт, ки ҳамаи ҳарфҳои алифбои бохтарӣ дар санг-

дҳои шадид сарнагун карданд. Саранҷом ин сарзамин ба худ номи Тахристонро гирифт. Аз миёни таърихиён ва сақоён сулолаҳои маҳаллӣ ба вучуд омаданд, ки маъруфтарини онҳо хонадони Кушонӣ буд. Онҳо дар асрҳои нахустини мелодӣ сарзаминҳои Осиёи Миёна, Афғонистони ҳозира, Қашмир ва шимолӣ ғарбии Ҳиндиро дар тасарруф доштанд.

Дар асри сеюм аз салтанати Кушонӣ ҷудо шуда баромадани Хоразм; ҳамлаҳои сулолаи Сосонӣ аз ғарб ва қаблаҳои сархонаварди ҳафтаи аз шарқ дар асрҳои чоруми панҷум давлати Кушонӣро дучори инқироз намуд. Дар миёнаҳои асри панҷум ҳафтоли Тахристон, Суғд ва водии Кабулро, ки Кушонӣ дар он ҷойҳо ҳанўз ҳокимиятро дар даст доштанд, ба тасарруфи худ дароварданд.

Ин ҳам қишаркушоӣҳо ва истилоғарихи сабабгори дар сарнашмоҳои таърихӣ, адабиёти илмӣ ва фарҳангонаҳои забоншиносӣ бо номҳои гуногун зикр ёфтани забони бохтарӣ гардидааст. Чун бисёр катибаҳои забони бохтарӣ дар Тахристон воқеъ гардида буд, онро таърихӣ нисб қаламдод карданд. Чунончи, Беруни, Албашорӣ, Муқаддасӣ забони вилояти байни Балху Бадахшонро таърихӣ номиданд, онро ба забони балхӣ (бохтарӣ) наздик донистанд. Паҳлўшироҳи эронӣ М.Абўлқосимӣ, азбаски шаҳри Балх пойтахти давлати Бохтар буд, ҳамчунин ин забонро балхӣ навиштааст. Барои он, ки бохтарӣ дар зарфи се асри мелодӣ забони расмии Кушонӣ буд, баъзе олимони, аз ҷумла А.Ҳабибӣ онро қушӣи гуфтаанд.

Вале бештари донишмандон, чунончи И.Стеблин-Каменский дар рисолаи «Забони бохтарӣ», Р.Додихудоев ва Л.Герценберг дар китоби дариси «Таърихи забони тоҷикӣ», В.Лившиц ва И.Кругликов дар «Порчаҳо аз навиштаҳои асосии Дилбарчин», аз донишмандони урупоӣ А.Марик, В.Хеннинг, И.Гершевич, Г.Фуссман, Ҳ.Умбоб ва дигарон дар асрҳои гуногуни тадқиқотиашон ин забонро бохтарӣ номиданд.

Устод Ҳабибӣ дар ҳусуси осори ҳаттии забони бохтарӣ, ки аз Сурхўта кашф шудааст, меғўяд: «То кунун мо санади қухантаре аз асрҳои қабл аз ислом дар бораи забоне, ки модари дариюи форсӣ бошад, дар даст надоштем. Вале дар қуруне (садахое), ки забони паҳлави ҷанубӣ дар Порс ва паҳлави шимолӣ дар Мовароуннаҳр то Хутан ва Турфон паҳн шуда буд... дар Хуросон ва домаҳои Ҳиндустон то вилояти Гандҳор дар дарбори Кушонӣ ва мулоқи маҳаллӣ... монанди ҳафтасадӣ забонӣ мавҷуд буд, ки онро модари забони дарӣ ва форсии кунунӣ... гуфта метавонем».

Бохтарӣ забони бохтарӣи қадим буд, ки авлоди онон имрўз бо лағзи дарӣ (форсии тоҷикӣ) гуфтўгў мекунад.

Инак, дар эри ҳусусияти забони бохтарӣ ва алифбои онро бо нишондодани шумораи тартибии ҳарфҳо як ба як тафсири ҳоҳем кард.

Пеш аз ҳама бояд гуфт, ки ҳамаи ҳарфҳои алифбои бохтарӣ дар санг-

навиштаҳо бо ҳуруфи қалон сабт ёфтаанд. Дар қандаҳои имлои ин забон на аз сари сатр навиштани бандҳо одат буд ва на аломатҳои китобат вучуд доштанд. Фақат барои аз ҳамдигар ҷудо кардани калимаҳои миёни онҳо як аломати доирашакл монанди ҳарфи «о» мегузоштаанд, ки вай дар охири алифбо таҳти шумораи бисту-ҳаштум омадааст.

Ховаршиносони урупоӣ ин аломатро сағти «о» пиндошта, дар кироят ва маънидод қардани катибаҳои расмилуҳати юнонии Сурхўтаи душворӣ қашидаанд ва гуфтаанд, ки ҳеҷ қадоме аз калимаҳо аз яқдигар ҷудо карда на шудаанд. Чунин ҳол боиси саргарангӣ ва иштибоҳҳои ҷиддӣ ин ховаршиносон гардидааст.

Мутаасифона, ин гуна галатҳои ҳам дар китоби панҷҷилдаи «Таърихи халқи тоҷик» (М.1963.Ҷ.1, сах.448-450) ва ҳам дар «Таърихи забони тоҷикӣ» (Р.Додихудоев, Л.Герценберг, Душ.1988, сах.159-160) дида мешавад. Масалан, калимаи «шоҳаншоҳ»-ро бохтарӣи «шонаншо» мегўфтанд, вале онро дар навишт ба се вожа, яъне «шо», «нан», «шо» тақсим намуда ва ҳар қадоми онҳоро бо ҳамон аломати «о» ҷудо карда, ба тарзи «шаоаншоа» навиштаанд ва агар мо ин аломати ҷудоӣ (фосила)-ро аз охири вожаҳо соқит намоем, як калимаи равони «шонаншо» ба маънии «шоҳаншоҳ» боқӣ мемонад. Бояд гуфт, ки дар забони бохтарӣ сағти (овои) «о» тақрибан истеъмол намешавад ва аз ин рў «моҳ»-ро «мо» ва «шоҳ»-ро «шо» мегўяд. Ва ин «шо»-ҳои бадахшонӣ (дар «Мўминшо», «Салимшо» ва ғ.) шояд аз ҳамон лағзи бохтарӣ ба замони мо расида бошад.

Қисса кўтоҳ, дар таърихҳои ёдшудаи халқи тоҷик ва забони тоҷикӣ ба тарзи «шао», «баго», «номо», «гуро», «қандо» ва ғайра сабт ёфтани калимаҳои бохтарӣ галат буд ва ба ҷои он мейоист «шах» (ё «шо»), «баг» (ба маънии худро ва бузург), «ном», «гур» (яъне писар), «қанд» (аз феъли қандан) навишта мешуд. Вале муаллифони он китобҳои таърихӣ аввал бояд фикр мекарданд, ки ин аломати ба гумонашон садои «о» чаро садоҳ бор, дар охири ҳамаи калимаҳо тақрор шудаанд.

Ҳарфи вожаҳое чун ошноёни қуҳан

Ҳарфи якуми алифбои бохтарӣ айни ҳамаи ҳарфи «А»-и ҳозираи кирилласосии тоҷикӣ аст, ки дар катибаҳои бохтарӣ бисёр дида мешавад. Масалан, «асангеит» аз ҷумлаи он калимаҳоест, ки бо ҳарфи «А» оғоз мекӯяд ва аз ду баҳи иборат аст: «асангеи» ба маънии сангҳо ва «таҳ»-яъне зер, пойин ҳамчун дар калимаҳои таҳдвор, таҳона, таҳдир, таҳҷоҳ ва ғайра. Аз мазмуни матни комили катибаи Бағлон равшан аст, ки ин ҷо суҳан аз сангҳои таҳқурсии оташқада меревад.

Калимаи «асанг»-и бохтарӣ монанд аст ба калимаҳои «асанг»-и овистой,

- 1) А 2) В 3) П 4) Ф 5) Т 6) Ө 7) Х 8) Д 9) Р 10) З 11) С 12) Ъ 13) ЪХ 14) К 15) Г 16) ГГ 17) Л 18) М 19) Н 20) Ш 21) О 22) У 23) Е 24) Һ 25) А 26) О 27) I 28) О

«асанг»-и форсии бостон, ки дар забони паҳлави ҳамчун ба тоҷикӣ «санг» буд.

Ҳарфи дуоми бохтарӣ аз ҳарфи лотинии «В» фарқе надорад, аммо бохтарӣи онро ҳамчун сағти «б»-лаффуз мекарданд, яъне «вурз» менавиштад «бурз» меконанд. Калимаи «бурз» ба маъноҳои боло, баланд, шукўф ва азамат, бузург ва мўқташам омадааст. Фирдавӣ мегўяд:

**Бикушт он аждаҳоро ба гурз,
Ҷаҳон гуфт ўро:
«Зиҳй фарру бурз!»**

«Жиргуман» аз ҷумлаи калимаҳоест, ки бо ҳарфи ҳафтуми алифбои бохтарӣ, яъне бо «х» оғоз мекӯяд. Ин калимаро В.Хеннинг ба маънии «хирман» тафсири намудааст. Маъни машҳури вожаи хирман, дар забони тоҷикӣ тўдаи галла (ғандум ё ҷав) аст, ки ҳанўз онро нақўбида ва аз коҳ ҷудо накарда бошанд. Аммо Хеннинг дар айни замон ба дурусти иттиҳоди дар ин бора, ки «хиргуман» хирман аст, боз худаш шубҳа кардааст. Зеро, ба фикри ў, маънии «хирман» ба мазмуни матни бохтарӣ мувофиқат намекунад. Бинобар ин дигар маъноҳои эҳтимолии «хирман»-ро ҷустуҷў қардан лозим меояд. Инак, тўдаи ҳар ҷизро (гоҳ ба маъноҳои маҷозӣ) нисб «хирман» мегўянд: хирмани гул, хирмани ғам, хирмани умр ва ғайра. Чунончи, Саъдӣ мегўяд:

**Бирав, хўшачини Саъд
Ки гирд овари хирмани маърифат.**

Бояд гуфт, ки Абўрайҳони Беруни дар «Ат-тафҳим» ва Ибни Сино дар «Донишномаи Алоӣ» «хирман»-ро ба маънии «холо» истифода кардаанд. Ҳола, чунон, ки маълум аст, ҳалқои нурунестӣ, ки гоҳо дарвои офтоб ё моҳ дида мешавад. Ҳофиз ба ҳамин маъни «хирмани моҳ» гўфтааст:

**Осмон, гў, мафурўш ин азамат, к-андар ишқ,
Хирмани маҳ ба ҷаве,
Хўшаи Парвин ба ҷу ҷаве.**

Азбаски дар матни аз Сурхўтаи Балх ба даст даромадаи забони бохтарӣ суҳан дар бораи ҷоҳи об мекӯяд, шояд як маҳалли васеътари гирду атрофи ин ҷоҳ дар назар дошта шуда бошад ва онро ба лағзи бохтарӣ «хиргуман», яъне ба мафҳуми ихота ва саҳн номиданд. Дар матн нисб чунин омадааст: «Канишка... як ҷоҳ ва бузург саҳн кард (сохт)». (Давом дорад).

Қашидадўзи миришқорӣ

Қашидадўзи миришқорӣ

ВИЛОЯТИ ҚАШҚАДАРЁ. Деҳаи Миришқори ноҳияи Миришқор аз азал бо ҳунармандонаш машҳур аст. Ашўи оҳангарӣ, рағвани ҷувозҳо, фатири ноновҳо ва қашидаву сузаниҳои ҳунармандони деҳ дар бозорҳо аз даст ба даст меғузранд.

Соқини маҳаллаи Ободон Гулҷеҳра Тўракулова гўфт: «Нўз сол қабл қорғонаи худро ҳусусӣ «Ҷеҳра»-ро ташиқ дода будам. Дар он 18 нафар дуктарони ҷавонзанон қор мекунад. Айнақизи қадима аз нав эҷод мешавад. Аз ин рў ба либосҳои миллии эҳтиёб пайдо мешавад. Қашидаву сузани ва либосҳои худро қорғонан талаби аҳолии маҳаллиро қонь мегадонад.

Дар акс: дўзандаи моҳир Гулҷеҳра Тўракулова дар ҳалқаи шогирдони худ.

Аксбардор: Шомурод ШАРОПОВ. (ЎЗА).

У дуктари зебо буд. Бисёр зебо. Харчанд ўро падар ба як ҷавони муносиби худаш, ки дар Шаҳрихон бечораҳона умр ба сар мебаруд, доданӣ буд. Овози хуннаш шундида, ҳукмдори замон Умархон одам монд ва вайро зуран ба занӣ гирифт. Камбағалдухтар маликаи дарбор гашт. Умархон, аз он ки зеботарини дуктари қаламрав дар ихтиёри ўст, қомрон ва хушбаъ буд. Ва наметавонист маҳалоҳати Хонпошшо, аз қазо, ҳаёли писари худашро дўзидида, яъне фарзанди худаш Маъдалихон, ки Хонпошшо ба вай хўми модарӣ дошт, ба ў ошқи шуда. Писар ошқи... моинда!

Хабарҳо аз вилояти Бухоро

Бинобар барномаи «Саломатӣ»

Нуктаи нави табобатӣ, ки дар деҳаи Тарнаваи ноҳияи Чандор қушода шуд, мизочони аввалинро қабул кард.

Дар ин нуктаи саломатӣ, ки аз ҷониби фирмаи «Хумо» бунёд ёфт, барои гирифтани қўмаки тиббӣ тамоили шароити муҳаббат. Табобатҳо ба беш аз 4 ҳазор соқинони деҳоти атроқ хизмат мерасонад.

Дар нуктаи табобатии деҳаи, ки дар деҳаи Ҷўсафеди хоҷагии ширкати «Мус-

тақилик»-и ҳамин ноҳия бунёд мекӯяд, қорҳои охирини сохтмон идома доранд. Вай дар як навабт ба 75 нафар қорафтодагон хизмат расонда метавонад.

Кўмак қарданд

Соқини маҳаллаи ба номи Наҷаф Назарови шаҳри Бухоро Шўқурулло Аллаев зимистон-

ро дар хонаи гарм истиқбол мегирад. Бахори соли равон борони сел хонаи ўро шуст. Маҳалла ба имдоди ин соқини танҳои худ расид. Оқсақоли маҳаллаи мазкур Тўхтасин Ҳасанов барои қўмак ба бошандагон он ва хомиҳо мувоҷиат намуд. Мувоҷиати ў акси садо пайдо кард. Мехмонхонаҳои ҳусусӣ «Саҳа ва писараш» (А. Болтаев), «Салом Травел» (Р.Гареева), «Амир» (Н. Аҳмадова), Маркази ҳуқуқи инсонпарварии Бухоро—Ш. Ғаниев аз ҷумлаи кўмакрасонон буданд.

Хонаи мўсафедӣ 93-солаи маҳаллаи Гадоӣбобой Боёмурдов нисб дар муҳлати кўтоҳ бо усули ҳашир бунёд гардид.

Дар маҳаллаи номбурда намояндагони 12 миллат чун оилаи ягона истиқомат мекунанд. Худуди он дар соли «Маҳаллаи обод» ҳеле ободтар гардид. «Туркистон-пресс».

Табиби ман — ҳабиби ман

Дар ва дармон

«Тани сиҳҳат-ғанчи равон» (Ҳикмат)

Охириҳои тобистони соли гузашта хистҳои вазири сementиро аз сеҳи наздиктарини гузари Чорроҳа ба аробачае 10-15 донагӣ ҷой карда, ба ҳавли меҳсондонӣ, ки дарди миёнои эҳсос намудам. Ва ҳамон дар тарафи ҷали холигии шикам «тум» барин вараме падиод омад. «Зўри беҳуда миён шикама» гуфтагӣ барин, ба сабаби зўрзани зиёд ба дарди нави ноғохонӣ гирифт-тўр шудани худро доништа, афўс ҳурдам. Аммо бинобар зарурат қорро идома додам.

«Касалиро руст кунӣ, табиби ошқор месозад» — гўфтаанд, ки рост будааст. Яъне, аз байн 7-8 моҳ гузашт. Вараи торафт бештар шуд. Оқибат бо мақсади табобати ин ҳастагӣ интиҳои моҳи июли соли равон ба пизишки маркази табобат ва таҳқиқи ноҳияи Ургут Ашўралий Аҳмадов мувоҷиат намудам. Ў маро бо диққат санҷида, дар ниҳодаи мавҷуд будани иллати булҷабӣ ҷурра (дабба)-ро таъкид кард. Ва фақат бо роҳи «чарроҳӣ» имконпазирӣи муолиҷаи ин беморию кайд намуд. Банда аз тафтиҳҳои дуктурон ва таҳқиқи хуну пешоб гузашта маълумот гирд овардам ва ба чарроҳӣ омодагӣ дидам.

Иттиҳоди моҳи августӣ соли ҷорӣ пас аз назорати чамъбасти маро дуктурони...

Раҳмонбердӣ РАҲИМОВ, омўзгори мактаби миёнаи 122-юми ноҳияи Ургут.

Дар ҳусуси сарнавишти шуми Маъдалихон ва рўзгори...

Давомаш дар сах. 3

Гимнастика

Дар шаҳри Навоӣ бо иштироки зиёда аз 20 ҷамоа аз ҳамаи вилоятҳо ва инчунин ҷумҳурии Қазоқистон мусобиқа...

Аваллаш дар саҳ.3

Вале ин дигар пешро роҳи лашкари амир Насрулло роҳи дошта наватонист. Ду лашкар дар Хучанд ба ҳам бархӯрданд...

Хуриқон Сиеҳбахт

Вале нафрати ӯ, ҳамин ки нигоҳаш ба Хонпошошӣ солор, батамкин ва аз ҳадди ҷавонӣ гузашта...

Муаррифсозӣ

Дар Бухоро муаррифсозӣ шаш лоиҳаи ташкилотҳои ғайритаъриқотӣ ғайридавлатӣ, ки гранти Институт...

Неъматҳои шифобахши табиот

Турп аз нигоҳи тиббӣ шифобахш аст. Чунки дар таркиби вай қанд (1,58 фоиз), сафедаҳо (1,92 фоиз), картолин ва бисёр дигар хел витаминҳо мавҷуд...

Турп

Турп аз нигоҳи тиббӣ шифобахш аст. Чунки дар таркиби вай қанд (1,58 фоиз), сафедаҳо (1,92 фоиз), картолин ва бисёр дигар хел витаминҳо мавҷуд...

Барномаи ҳафтаинаи ТВ

Table with 24 columns (Dushanbe, Sirdaryo, Chirchik, Yangi-Yul, Chumch, Dushanbe, Sirdaryo) and rows of TV programs including titles, times, and channels.

Муаррифсозӣ

Дар Бухоро муаррифсозӣ шаш лоиҳаи ташкилотҳои ғайритаъриқотӣ ғайридавлатӣ, ки гранти Институт...

Асрори санъи таваллуғ

Олами рақами як. Рақамҳо — аломати рамзи сарнавишт, афсун, ҷашмбандӣ ва таъсири қонуноқ...

Як

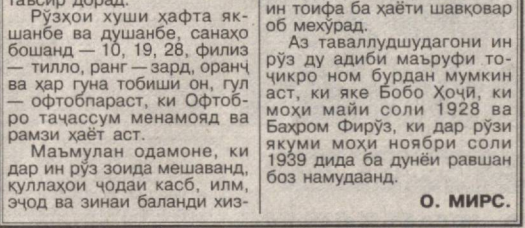
Як — аввалин рақамест, асосест, ки бар ҳама оғоз. Ин рақам муқтад мебошад...

Шалғам

Шалғам ҳам ба мисли турп дар зери замин ҳосил мекунад, барғаршо аз барги турп хурдак, тумҳаш низ — ҳамранг, вале майда...

О. МИРС.

Ҷар чо бошед, бо «Овоз» бошед!

Мавсим асосии обуна ба нашрияҳои даврия идора донад. Аслан дар ин солҳои охири «Мавсимии обуна» вучуд...

Хисоби сурати мо дар банк

Х/Ҷ 20212000800101767001, МФО 00423. Шуъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Нишонии мӯз

700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32. Телефон: қабилгоҳ (тел./факс): 133-62-83...

Овози тоҷик. МУАССИСЛАР: Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҷумҳурии Қазоқистон, Ҷумҳурии Қирғизистон, Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Сармуҳаррир Шерпулод ВАКИЛОВ. Рӯзнама ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чо мешавад.

Ҷамъи насли бадеи, очерку мақола аз 5 саҳифаи ҷопи ду интервал ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад.

Ҷамъи насли бадеи, очерку мақола аз 5 саҳифаи ҷопи ду интервал ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад.